ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ-ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Posted on March 15, 2016 by Keghart

keghart.com

Category: Opinions

Մեթր Պարգեւ Դաւիթեան, Թորոնթօ, 18 Մարտ 2016

Դիւրին չէ սփիւռքահայու մը համար խօսիլ կամ գրել վերոյիշեալ գործակցութեան մասին, նկատի առնելով ազգային աւանդական երեք կուսակցութիւններուն միջեւ ողջունելի նկատուող համերաշխ գոյակցութիւնը Սփիւռքի մէջ։ Եւ որովհետեւ այդպիսի գոյակցութեան պահպանման ու ամրացման կարեւորութեան վրայ պէտք է շեշտակիօրէն գուրգուրալ եւ անորոշ բնոյթ ունեցող զարգացումներ մտահոգիչ մտքով ընկալել եւ կասկածի աչքով դիտել, մարդ իրաւունք ունի հարց տալու, թէ ի՞նչ շահերէ մղուած էր որ Դաշնակցութիւնը ուզեց դառնալ շաքառապատում (icing) հայրենի իշխանութեան մը, որ ըստ Փարիզ հրատարակուող «Նոր Յառաջ»ի Մարտ 1 թուակիր խմբագրականին՝ «թալանող սակաւապետական պետական համակարգ մըն է» եւ «Ձեղծարարութիւններ իրագործող վարչակարգ մը»։

Մեթր Պարգեւ Դաւիթեան, Թորոնթօ, 18 Մարտ 2016

Դիւրին չէ սփիւռքահայու մը համար խօսիլ կամ գրել վերոյիշեալ գործակցութեան մասին, նկատի առնելով ազգային աւանդական երեք կուսակցութիւններուն միջեւ ողջունելի նկատուող համերաշխ գոյակցութիւնը Սփիւռքի մէջ։ Եւ որովհետեւ այդպիսի գոյակցութեան պահպանման ու ամրացման կարեւորութեան վրայ պէտք է շեշտակիօրէն գուրգուրալ եւ անորոշ բնոյթ ունեցող զարգացումներ մտահոգիչ մտքով ընկալել եւ կասկածի աչքով դիտել, մարդ իրաւունք ունի հարց տալու, թէ ի՞նչ շահերէ մղուած էր որ Դաշնակցութիւնը ուզեց դառնալ շաքառապատում (icing) հայրենի իշխանութեան մը, որ ըստ Փարիզ հրատարակուող «Նոր Յառաջ»ի Մարտ 1 թուակիր խմբագրականին՝ «թալանող սակաւապետական պետական համակարգ մըն է» եւ «Ձեղծարարութիւններ իրագործող վարչակարգ մը»։

Կարելի չէ համաձայն գտնուիլ «Նոր Յառաջ»ի խմբագրին եզրակացութեան, որ կ’ըսէ թէ այդ քաղաքական երկու կառոյցներուն մօտեցումը արդիւնք է այդ երկուքին «Սպառումի սնանկութեան սեմին» գտնուելուն, որովհետեւ երկուքն ալ, գէթ առ այժմ, միահեծան կ’իշխեն մեր ազգային կեանքին վրայ, մին Հայաստանի մէջ, միւսն ալ՝ Սփիւռքի։

Ուրեմն ինչպէ՞ս բացատրել ներկայ գործակցութեան դրդապատճառը կամ միտքն ու նպատակը գործակցող երկու կողմերուն, մանաւանդ Հանրապետականներուն, որոնք սակաւապետութեան (oligarchy) խամաճիկը (marionette) ըլլալով հանդերձ, ձեռք կ’երկարեն կողմի մը, որ ընկերային արդարութիւն դաւանիլ կը քարոզէ եւ ինքզինք միջազգայնական ընկերվարական շարժումներու ժողովներուն մասնակից կը դարձնէ։ Առաւել, նկատի ունենալով Հանրապետականներու վայելած բացարձակ մեծամասնութիւնը Ազգային Ժողովին եւ պետական կառոյցի ամէն մէկ ոլորտի մէջ, մարդ իրաւունք ունի նաեւ հարց տալու, թէ հաստատ ու զօրաւոր դիրքով իշխանութեան տէր կանգնողը ի՞նչ տեսակի պէտք զգաց Հայաստանի մէջ գործակցելու ոչ այնքան քաղաքական ուժ ներկայացնող կողմի մը հետ, յանձին Դաշնակցութեան։

Կարելի է որոշ գուշակութիւն մը ընել հոս ու փորձել բացատրել այդ գործակցութեան պատճառը, առանց յաւակնելու անշուշտ, որ ճիշդ կրնայ ըլլայ այդ գուշակութիւնը։

Իրապաշտութիւնը կը մղէ հայ մարդը ընդունելու, որ Սփիւռքի տարածքին ամենէն ծաւալուն ներկայութիւնն ունի Դաշնակցութիւնը: Անոր հովանաւորութիւնը վայելող ազգային (Հայ Դատի), եկեղեցական, մշակութային, կրթական, մարզական-սկաուտական եւ բարեսիրական կառոյցները սփիւռքահայ կեանքին մէջ առաջատար դեր կը խաղան: Այդպիսի կուսակցութեան մը տիրական ներկայութիւնը Սփիւռքի մէջ յար ու նման է Հանրապետականներու ունեցած տիրական ներկայութեան Հայաստանի մէջ: Այսպիսի իրականութեան մը առջեւ ըլլալով, արդար է հարց տալ, թէ արդեօ՞ք Սարգսեանն ու իր խունթան ուզեցին իրենց հսկողութիւնը (control) ընդարձակել Հայաստանէն դուրս, Դաշնակցութիւնը դարձնելով իրենց գործակալը (agent) աշխարհի տարածքին, որպէսզի այս վերջինը շատ աղմուկ չբարձրացնէ արտասահմանի մէջ (նախկին protocol-ներու օրինակով) եւ ուղղուի հայրենի իշխանութեանց ցուցմունքներով:

Դաշնակցութիւնը, պիտի ըսուի անշուշտ, թէ չընդունիր կամ չուզեր այդպիսի դեր կատարել, որովհետեւ որեւէ մէկուն պիտի չուզէ զիջիլ իր անկախ դիրքորոշումը, նաեւ պիտի ըսուի, թէ ներսէն բան մը փրկելու ջանք է Դաշնակցութեան ըրածը: Սակայն, անհաւասար ուժերով կնքուած համաձայնութիւնները միշտ կ'ըլլան ի նպաստ զօրաւոր կողմին, եւ այս պարագային՝ Հանրապետականներուն: Սարգսեանի շահերու վրայ հիմնուած իշխանութիւնը, որ քաջութիւնն ունեցաւ ընդդիմադրութեան պարագլուխ Բարգաւաճ Հայաստան կուսակցութեան նախկին նախագահ Գագիկ Ծառուկեանի ականջը քաշելու եւ զինք քաղաքական բեմէն հեռացնելու, ի՞նչ շահ ակնկալելով Դաշնակցութեան տուաւ այդ նախարարութիւնները: Ազգայի՞ն շահ հետապնդելով: Հարցումը ուղղեցէք հայրենի ժողովուրդին...:

Հայրենի ժողովուրդի օգտաշատ ներդրումը սփիւռքահայ կեանքին մէջ իր բարձրարուեստ նուագով, երգով ու պարով անվիճելի իրականութիւն մըն է որուն համար երախտապարտութեան զգացումներով լեցուն պէտք է զգայ սփիւռքահայը:

Սակայն, ցաւօք պէտք է հոս յայտարարել, որ ատենօք և երկար ժամանակ, աշխարհասփիւռ գաղթական արեւմտահայութեան կեանքը, Նիւ Եօրքէն մինչեւ Պէյրութ, ազդուեցաւ և խանգարուեցաւ բնիկ արեւելահայ և արտերկիր գաղթած գործիչներու գաղափարական պայքարներէն: Ցուսանք որ արեւմտահայուն ներկայ կեանքը սփիւռքի մէջ չի դառնար շահախնդրութեան խաղավայրը արեւելահայ քաղաքական մարդուն: